

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.041,38 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.470,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 września 2009 roku strona powodowa przyznała odszkodowanie R. M. z tytułu szkody w pojeździe marki S. (...) o numerze rej. (...) w kwocie 4.787,38 zł. Sąd wskazał, że Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. (...) w W. posiadała ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego w okresie od dnia 7 lipca 2008 roku do dnia 6 lipca 2009 roku. Przedsądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 1 grudnia 2011 roku strona powoda wezwała Wspólnotę Mieszkaniową do zapłaty regresu w kwocie 4.787,38 zł. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania pismem z dnia 13 lutego 2012 roku.

W ocenie Sądu I instancji, powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd meriti powołał się na treść art. 415 k.c., który stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Ponadto wskazał art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Sąd Rejonowy podniósł, że w przedmiotowej sprawie odpowiedzialność na zasadzie wskazanego przepisu przejęła strona pozwana. Dodatkowo podkreślił, że w miejsce poszkodowanego wstąpiła strona powodowa na podstawie art. 828 § 1 k.c., z którego wynika, że jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Na tej podstawie zasadnie (...) Spółka Akcyjna w W. wystąpił z roszczeniem regresowym do (...) Spółki Akcyjnej w Ł..

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. i zasądził je od dnia 11 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty, natomiast o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.470,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. (wyrok k.92, uzasadnienie k. 97-98)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1/ naruszenie przepisu art. 6 k.c. oraz art. 415 k.c. oraz art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód udowodnił przesłanki odpowiedzialności pozwanego w sytuacji oddalenia wniosków dowodowych powoda, wskazanych w pozwie na okoliczności wystąpienia tych przesłanek;

2/ naruszenie przepisu art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c. , art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności postępowania polegającego na braku wszechstronnej oceny i rozważenia materiału dowodowego wynikającego z pominięcia dowodu z opinii biegłego ds. budownictwa zgłoszonego przez stronę pozwaną na okoliczność przyczyny spadnięcia dachówek z dachu budynku przy ul. (...) w W. w szczególności z uwzględnieniem czy spadnięcie dachówek było wynikiem braku utrzymania budynku w należyтым stanie technicznym albo wadą

w budowie;

3/ naruszenie przepisów postępowania a mianowicie art. 227 k.p.c., art. 258 k.p.c. art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności postępowania polegającego na braku wszechstronnej oceny i rozważenia materiału dowodowego wynikającego z pominięcia dowodu z zeznań świadka E. K. na okoliczność przyczyny spadnięcia dachówek z budynku, stanu technicznego budynku.

W związku z podniesionymi zarzutami pozwany wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu oraz kosztów postępowania apelacyjnego. Ewentualnie, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi

I instancji przy uwzględnienie kosztów postępowania odwoławczego. (apelacja k. 100- 100v)

Na rozprawie apelacyjnej powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. (protokół z rozprawy k. 116- 117)

Sąd Okręgowy, Sąd Gospodarczy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, a jej uwzględnienie skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi

I instancji.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w ogóle nie przeprowadził postępowania dowodowego, a przez to nie rozpoznał istoty sprawy, zaś dokonane ustalenia faktyczne (jeśli w ogóle o takowych można mówić) nie dawały podstaw do ustalenia materialnej podstawy odpowiedzialności strony pozwnej i wydania rozstrzygnięcia w sprawie.

Analiza całokształtu zarzutów podniesionych w apelacji jednoznacznie wskazuje, że Sąd I instancji naruszając przepisy prawa procesowego nie ocenił

w sposób należyty wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów, nie dokonał ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności spornych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a wreszcie nie odniósł się w sposób pełny do argumentacji podniesionej przez pozwaną spółkę, która w jej ocenie czyniła powództwo niezasadnym.

Zaprezentowana w uzasadnieniu ocena dowodów nie ma przymiotu oceny pełnej i swobodnej, nie uwzględniała całego materiału zgromadzonego w sprawie,

a nadto nie została umotywowana w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej, co uzasadnia zarzut naruszenia przepisu art. art. 233 § 1 k.p.c. Wadliwa

i fragmentaryczna ocena dowodów skutkowała co najmniej niepełnymi ustaleniami faktycznymi. W konsekwencji Sąd I instancji nie odniósł się do wielu istotnych okoliczności i opartych na nich zarzutów pozwanego, zaś podniesione w apelacji przez pozwanego zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy przywołanych przepisów postępowania cywilnego, w tym art. 233 § 1 k.p.c. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c. i art. 258 k.p.c. zasługują na uwzględnienie.

Z treści uzasadnienia nie wynika dlaczego Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. budownictwa na okoliczność przyczyny spadnięcia dachówek z dachu budynku przy ul. (...)

w W. z uwzględnieniem czy przyczyną spadnięcia dachówek był brak utrzymania budynku w należyтым stanie technicznym albo wada w budowie oraz dowodu z zeznań świadka (zarządcy nieruchomości) E. K. na okoliczność przyczyny spadnięcia dachówek z budynku i stanu technicznego budynku.

Przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.).

Ocena, czy określone fakty mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zależy nie tylko od tego, jakie są to fakty, lecz także, a nawet w pierwszej kolejności, od tego, jak sformułowana i rozumiana jest norma prawna, która

w rozpatrywanej sprawie została zastosowana. Dokonane ustalenia faktyczne oceniane są w aspekcie określonego przepisu prawa materialnego, który wyznacza zakres koniecznych ustaleń faktycznych i ma rozstrzygające znaczenie dla oceny, czy określone fakty, jako ewentualny przedmiot dowodu mają wpływ na treść orzeczenia (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 lutego 2012r., II CSK 357/11, ppubl.: Legalis).

Zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia

w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła wpłynąć na jej wynik, bądź gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie

w sprawie, błędnie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2006 r., IV CSK 272/06, Mon. Prawn. 2007, nr 2, s. 60; z 4 listopada 2008 r., II PK 47/08; wyrok z 11 lutego 2011 r., I CSK 334/10).

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego na gruncie

art. 233 § 1 k.p.c. przyjmuje się, iż wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie i rozważenie wszystkich dowodów przeprowadzonych

w postępowaniu mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (wyrok SN z dnia 26.06.2003r., V CKN 417/01, opubl. LEX nr 157326).

W przedmiotowej sprawie pozwany w sprzeczności od nakazu zapłaty powołał się na okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność na podstawie art. 434 k.c. Pokreślił je również w decyzji o odmowie wypłaty odszkodowania. Pozwany podniósł, że kwestionuje zasadę odpowiedzialności a nie jej wysokość. Wskazał, że powyższa regulacja przewiduje możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności przez pozwanego w razie wykazania, że powstanie szkody nie wynikło ani z braku utrzymania budowli

w należyтым stanie, ani z wady w budowie. Pozwany zgłosił na tę okoliczność dwa dowody: dowód z opinii biegłego oraz dowód z zeznań świadka E. K.. Sąd Rejonowy w ogóle nie przeprowadził postępowania dowodowego, oddalając zgłoszone wnioski dowodowe. Nie wyjaśnił także przyczyn swojej decyzji.

Przepis art. 278 § 1 k.p.c. normuje warunki dopuszczalności dowodu z opinii biegłego, uzależniając jego przeprowadzenie od zaistnienia potrzeby wyjaśnienia spornych faktów z zastosowaniem wiadomości specjalnych. Biegli w odróżnieniu od świadków nie komunikują sądomi swojej wiedzy i spostrzeżeń o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz wykorzystując wiadomości specjalne, a więc wiedzę zawodową i naukową, wykraczającą poza zasób wiadomości posiadanych przez przeciętnie inteligentnego i wykształconego człowieka, przedstawiają opinię w celu ułatwienia sądomi oceny faktów objętych treścią zebranego materiału.

Nie ulega wątpliwości, że do stwierdzenia czy oderwanie się fragmentu dachówki było wynikiem braku utrzymania budowli w należyтым stanie konieczne było skorzystanie z wiadomości specjalnych. Sąd takowych nie posiada, dlatego niezbędne

i konieczne było posłużenie się w tym zakresie opinią biegłego sądowego, który ma uprawnienia aby takie wnioski formułować. Sąd Rejonowy, mimo precyzyjnie wskazanego w sprzeczności od nakazu zapłaty wniosku dowodowego tego nie uczynił. Ponadto, nie przeprowadził też kolejnego dowodu tj. dowodu z zeznań świadka E. K., która jako zarządcą nieruchomości posiadała niezbędne informacje dotyczące jej stanu.

Podkreślić też należy, że sporządzone przez Sąd I instancji uzasadnienie zawiera braki i niespójności w stanie faktycznym i prawnym, które nie tyle utrudniają co nawet uniemożliwiają odczytanie sfery motywacyjnej Sądu Rejonowego. Sąd meriti nie ustalił podstawy faktycznej wypłaty odszkodowania, tj. tytułu z jego ona nastąpiła. Nie ma bowiem wątpliwości, że inne są przesłanki wypłaty odszkodowania

z OC w związku z posiadaniem mienia i zarządzaniem nieruchomościami a inne z AC. Są to dwa niezależne od siebie rodzaje odpowiedzialności ubezpieczeniowej w ramach ubezpieczeń majątkowych i dwie odrębne umowy o całkowicie różnych warunkach, które nie mogą być ze sobą utożsamiane. Ponadto Sąd meriti w ogóle nie odniósł się do umowy

ubezpieczenia OC, która łączyła Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. (...) w W. z pozwanym zakładem ubezpieczeniem. Nie wyjaśnił zatem za co i na jakiej podstawie odpowiada pozwany.

Zdaniem Sądu Okręgowego, trafny jest też zarzut naruszenia prawa art. 6 k.c. i art. 415 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.

Zgodnie z zasadą, wyrażoną w art.6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Przepis ten ustanawia podstawową regułę dowodową i wyraża „powinność procesową”, rozumianą jako powinność strony „wobec niej samej”, wypełnianą we własnym jej interesie (dla wygrania procesu). Konsekwencją niewykazania przez stronę prawdziwości jej twierdzeń o istotnych faktach jest to, że fakty te nie będą stanowiły podstawy rozstrzygnięcia sądowego, przez co strona nie osiągnie korzystnego dla siebie orzeczenia.

Działanie reguły ogólnej z art. 6 k.c. wymaga wskazania, że na gruncie prawa cywilnego materialnego fakty (okoliczności), z którymi prawo łączy powstanie, zmianę lub ustanie stosunków cywilnoprawnych, są zdarzeniami cywilnoprawnymi. Stanowi to podstawę do podziału, na tle omawianego artykułu, faktów dowodzonych w procesie cywilnym na trzy rodzaje: a) fakty prawotwórcze, b) fakty tamujące powstanie prawa, c) fakty niweczące prawo. Reguła art. 6 k.c. ma więc złożone znaczenie materialnoprawne i procesowe i powszechnie w doktrynie przyjmuje się, że powód powinien udowodnić fakty prawotwórcze a pozwany fakty niweczące to prawo lub uniemożliwiające jego powstanie.

Procesowym „odpowiednikiem” art. 6 k.c. jest art. 232 k.p.c., określając reguły rozkładu ciężaru dowodu. Wyraża on zasadę kontradyktoryjności, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego i to strony, a nie sąd, pozostają dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7.5.2008 r., II PK 307/07, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z 7.10.1998r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662). Oznacza to, że to strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego dla wykazania podnoszonych przez siebie twierdzeń, uzasadniających żądanie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ustalony stan faktyczny sprawy nie daje podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę na podstawie

art. 415 k.c. Powód nie udowodnił, że Wspólnota Mieszkaniowa ponosi winę za szkodę związaną z uszkodzeniem samochodu marki S. (...) oraz że między działaniem/ zaniechaniem wspólnoty a powstałą szkodą istnieje związek przyczynowy.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany powołał się na treść przepisu

art. 434 k.c., natomiast w uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał art. 415 k.c., całkowicie pomijając podstawę odpowiedzialności przewidzianą w przepisie art. 434 k.c.

Konkludując, w ocenie Sądu Odwoławczego, powyższe postępowanie Sądu meriti skutkowało dokonaniem niepełnych ustaleń faktycznych w sprawie i błędną oceną zebranego w sprawie materiału dowodowego. Spowodowało to niewyjaśnienie zasadniczych dla sprawy kwestii, tj. istnienia podstawy odpowiedzialności pozwanego, a w konsekwencji zasadności wytoczonego powództwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy pozostawił Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadzi w sposób prawidłowy postępowanie dowodowe (art. 235 § 1 i art. 236 k.p.c.) i uwzględni dowody mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a także oceni zasadność wniosku pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ds. budownictwa. Następnie Sąd meriti

oceniając zgromadzony materiał dowodowy zgodnie z wymogami art. 233 § 1 k.p.c. dokona prawidłowych ustaleń faktycznych i rozpozna istotę sprawy poprzez zbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia, mając na uwadze uwagi poczynione przez Sąd Okręgowy w treści uzasadnienia. W szczególności Sąd Rejonowy winien ustalić czy Wspólnota Mieszkaniowa ponosi odpowiedzialność za uszkodzenie samochodu marki S. (...) w dniu 10 czerwca 2009r. i na jakiej podstawie prawnej. Następnie oceni czy w zgodzie z warunkami umową OC łączącej Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. (...) w W. z pozwanym, pozwany ponosi odpowiedzialność za powstałą szkodę.